

Uvodna riječ urednika

Drava je jedna od najbolje očuvanih i najljepših rijeka u Europi. Dosadašnja istraživanja provedena u zemljama kroz koje Drava protječe, potvrdila su iznimno bogatstvo prirodnih vrijednosti koje odlikuju ovu rijeku. Inventarizaciju živog svijeta u Podravini provode hrvatski znanstvenici, a u mađarskom dijelu toka Drave i dravske nizine obavljena su sveobuhvatna istraživanja flore i faune prije nego što je 1996. godine ovo područje proglašeno zaštićenim u okviru Nacionalnog parka Dunav-Drava. Na ovom se području od 2000. godine provodi praćenje stanja u okviru mađarskog nacionalnog sustava biomonitoringa.

U središtu pozornosti praćenja biološke raznolikosti živa su bića, a odabrani objekti dugotrajnih istraživanja određene su vrste ili skupine (populacije, zajednice, staništa, krajolici), tj. supraindividualna razina biološke organizacije. Inventarizacija je važna jer ukoliko ne raspolažemo kvalitativnim i kvantitativnim podacima o biološkoj raznolikosti, ne možemo imati ni temelj za uspoređivanje.

U prirodi se odvijaju brojni procesi, a živi svijet je isprepleten kompliciranom mrežom međusobne ovisnosti, što nije lako razotkriti, jer obično primjećujemo ili mjerimo samo mali dio toga sustava. Bavimo se određenim skupinama živih bića, radimo na većim-manjim uzorcima, te smo u mogućnosti pratiti utjecaj samo nekih promjenljivih čimbenika u nekom određenom vremenskom razdoblju. Svako novo saznanje, ako je dobro dokumentirano, pomaže nam u traženju tumačenja pojava, kao i boljem razumijevanju funkcioniranja procesa u prirodi. Čovjekovo izravno i neizravno djelovanje na pojave i procese u prirodi izaziva promjene od kojih neke mogu biti primjećene vrlo brzo, dok su druge spore, jedva primjetne, dugotrajne promjene koje često imaju vrlo velike i drastične posljedice. Svjesni smo da je nemoguće sačuvati sve prirodne vrijednosti, te da unatoč zaštiti i mnogim našim naporima nestaju vrste, populacije i zajednice, mijenjaju se krajolici. Svakako smo odgovorni ako izazivamo ubrzanje procesa osiromašenja prirode ili pak ako ne učinimo ništa da ih usporimo ili zaustavimo. Naš zajednički zadatak je da sačuvamo prirodne vrijednosti, zajednički nam je interes dugotrajno praćenje stanja, a zajednička odgovornost svih nas je da uspostavimo promišljeno gospodarenje koje će osigurati trajno održivi razvitak.

U pograničnom području ovi zadaci, interesi i odgovornost trebaju biti zajedničke naravi. Prilog tome je i ovaj Priručnik za istraživanje i praćenje bioraznolikosti duž rijeke Drave koji je nastao kao rezultat suradnje dvadeset jednog hrvatskog i sedamnaest mađarskih znanstvenika. Priručnik sadrži osnovne principe i metode uzorkovanja koji omogućuju praćenje biološke raznolikosti, tj. monitoring biodiverziteta. U Priručniku su za praćenje predložene skupine koje su zadnjih godina predmet monitoringa u području duž Drave na mađarskoj strani, odnosno skupine za koje su hrvatski i mađarski istraživači smatrali da bi mogle biti uključene u sustav praćenja stanja. Poželjno je proširenje broja skupina živih bića koja su predmet praćenja kao i razvijanje metoda istraživanja, što bi moglo pomoći u pravilnijem objašnjenju pojava, te svestranijem razumijevanju procesa.

Kako bi podaci skupljeni prilikom istraživanja tijekom više desetljeća mogli biti iznova vrednovani, osobito je važno ispunjavanje osnovnih uvjeta: uzorkovanje provedeno prema uputama, pouzdano i točna determinacija, pohranjivanje i obrada podataka.

Ovaj Priručnik pomoći će nam u tome.

U nadi da će se uspostavljanje suradnje i ostvarivanje razmjene znanstvenih informacija dviju susjednih zemalja nastaviti, te da će ovaj Priručnik biti osnova za pokretanje novih zajedničkih programa, preporučujem ovo djelo svim zainteresiranim istraživačima i zaljubljenicima prirode i rijeke Drave.

JENŐ J. PURGER PhD
voditelj Programa za susjedstvo
Slovenija-Mađarska-Hrvatska 2004-2006.
INTERREG III A (SLO-HU-CRO 2006/01/167/HU)